

Ahmet Gürtaş'ın Ardından

Ahmet Gürtaş 1940 yılında Konya'nın Beyşehir ilçesine bağlı Doğanbey kasabasında, altı çocuklu bir ailenin en küçük çocuğu olarak dünyaya geldi. İlkokulu bitirdiği yıl aynı beldenen merhum Hâfiz Osman Őiřman Efendi nezâretinde hafızlığını tamamladı. 1953'te babası tarafından İzmir Kestane Pazarı Camii Külliyesi'nde yer alan Kur'an kursuna yatılı olarak yerleştirildi ve İzmir İmam-Hatip Okulu'nda ortaokul öğrenimine başladı. 1955-56 öğretim yılında üçüncü sınıftayken naklen Konya İmam-Hatip Okulu'na geçti ve 1960 yılında buradan mezun oldu.

Çok çalışkan bir öğrenci olan Gürtaş, bir sınıftan yalnızca iki öğrenciye takdir verildiği o yıllarda bile ismini her dönem iftihar listesine yazdırmıştı. Bununla birlikte sportif faaliyetlerden de uzak kalmamış ve o dönemde yaygın bir spor dalı olan hentbolde başarisını ispatlamıştı.

Konya İmam-Hatip Okulu'nda okuduğu yıllarda okuldaki derslerle yetinmeyip kendisini daha iyi yetiştirebilmek için özel ders okuma yollarını aradı. Kendisinden sadece bir üst sınıfta okumasına rağmen iyi yetişmiş bir öğrenci olan Hayrettin Karaman, özel ders aldığı hocalarının ilkidir. Kaldığı pansiyonda belletici hocalık yapmakta olan merhum İbrahim Atay, merhum Abdülmecid Ünlükul ve merhum Hacı Veyiszade Hacı Mustafa Kurucu Hoca Efendiler de Ahmet Gürtaş'ın kendilerinden özel ders okuduğu hocalardandır. Bu noktada Gürtaş'ın özellikle Hacı Veyiszade Hoca ile daha yakın bir ilişki içinde olduğunu belirtmek gerekir. Ondan hem bazı dersler okumuş, hem de meşhur hatimlerine iştirak etmişti.

Gürtaş, İmam-hatip okulunda okuduğu yıllarda Altınçeşme Camii ve Kırkbirevler Yeşil Camii'nde (şimdiki Hazreti Osman Camii) imamlık da yapmıştı. Hem okul dışında özel ders okuması hem de öğrendiklerini bir nevi uy-

gulama manasında imamlık yapmış olmasının kendisinin ileride iyi ve başarılı bir meslek hayatı geçirmesinde önemli rol oynadığında şüphe yoktur. Altınçeşme Camii'nde imamlık yaparken o civardaki bir bekâr evinde yalnız oturmakta idi. Biz ise imam-hatip okulunun ilk öğrencileri olarak o yıl mezun olmuştuk. Fakat hiçbir fakülte ya da yüksek okula öğrenci olarak kabul edilmediğimiz ve okuyabileceğimiz bir yüksek okul da henüz açılmadığından boşta idik. Bu sebeple ben de bazı akşamlar onun yanına giderdim; kendisiyle çeşitli konular üzerinde konuşup sohbet ederdik. Sanıyorum, bu şekilde bir araya gelmelerimiz birbirimizi daha yakından tanımamıza vesile oldu.

* * *

Ahmet Gürtaş 1960 yılında imam-hatip okulundan mezun olunca aynı yıl İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü'ne yatılı öğrenci olarak girdi. Fakat daha sonra Ortaköy'de bulunan ve şimdi Boğaz Köprüsü'nün ayakları altında kalan Beşiktaş Müftülüğü'ne bağlı Cavit Ağa Camii'nde imam ve hatiplik görevi aldı ve bundan dolayı yatılıdan ayrıldı. Gerek daha imam-hatip yıllarında gayri resmî olarak ve gerek yüksek tahsil esnasında üstlenmiş olduğu bu görevler onu aynı zamanda hayata da hazırlamıştı. Konya'da ve İstanbul'da görev yaptığı talebelik döneminde, cami cemaatiyle çok sıcak ilişkiler, samimi dostluklar kurmuştu. Bu durum asıl meslek hayatına başladığında da genişleyerek sürmüş, fakat asla günlük ve geçici olmamış, aksine cemaatten bazı insanlarla aralarında o yıllarda doğan bu samimiyet, hayata atıldıktan sonra da birbirlerini arayan, soran ve ziyaret eden arkadaşlıklara dönüşerek ölümüne kadar devam etmişti.

Görev yaptığı Cavit Ağa Camii'nin küçük bir de lojmanı vardı ve bekâr olan Gürtaş'ın barınmasına yetiyordu. Fakat burası yalnızca kendisinin kaldığı bir yer değil, aynı zamanda başta Konyalı arkadaşları olmak üzere, nereli olursa olsun, imtihan için gelen, belki de ilk defa gördüğü diğer öğrencilerin de misafir olarak kalabildikleri bir yer haline geldiği gibi, öğrencilikleri devam etmekte olan, yatılı arkadaşlarının da özellikle cumartesi akşamları neredeyse sürekli toplanıp çay içtikleri ve sohbet ettikleri bir yer haline gelmişti. Nitekim burası, yatılı olduğumuz için ancak cumartesi veya başka bir tatil günü akşamı, bizim de sıkça gittiğimiz mekânlardan biriydi.

Rahmetli, cömert, misafirperver, elindekileri başkalarıyla paylaşmaktan zevk alan bir kişiliğe sahip olduğu için, evi ücre bir semtte olmasına rağmen, sevenlerinin ve arkadaşlarının sıklıkla uğradıkları bir yer haline gelmişti. Onun kapısının herkese açık olması, gelenin mutlaka bir ikramla karşılanması ve

burayı sıkılmadan, sanki kendi evindeymiş gibi serbestçe hareket ettiği bir yer olarak görmesi sebebiyle bu ev, bu özelliğini Gürtaş mezun olup yeni bir görev münasebetiyle oradan ayrılınca kadar korumuştur.

Bir taraftan imamlık vazifesini sürdürürken diğer taraftan da okuluna devam eden Gürtaş, iki dönem de "İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Cemiyeti Başkanlığı" görevini üstlenmişti. Bu dönemde birçok sosyal ve kültürel faaliyette bulunmuştu. Her şeyden önce, 1959 yılında İstanbul'da açılan ve -bir sığıntı gibi- İstanbul İmam-Hatip Okulu'nda tedrisata başladıktan sonra Beyoğlu Fındıklı'da Namık Kemal İlkokulu'nun çatı katıyla beraber bir buçuk katına sıkıştırılmış bulunan ve hem de yatılı olan, Türkiye'nin alanında tek yüksek okulu, İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü'nün adı ve şanına uygun, kendine ait kalıcı bir yere taşınması için büyük çaba sarf etmişti. Aslında uygun yerler de bulmuş olmasına rağmen, kendisine yeterli destek sağlayamamış ve bütün gayretlerine rağmen ilgilileri bu konuda ikna edememişti. Gürtaş, çabuk, düzgün, açık ve güzel bir Türkçe ile konuşan, son derece mantıklı, gerekirse konuşmasını delillerle destekleyen, görüşlerini açık bir dille ifade edebilen, ikna kabiliyeti yüksek, karşısındakini incitmeden fikrini ısrarlı bir şekilde anlatan ve bunu sürdürebilen bir insandı.

Araştırmaları neticesinde bulunduğu arsalardan biri de, Bebek'te Boğaz'ın iki yakasını da gören, ihtiyacı tam karşılayacak genişlikte bir yerdi. Bize göre de İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü böyle bir yerde kurulmalıydı. Ancak bizim elimizde para yoktu; parası olanlar da İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü'nün böyle bir yerde kurulması düşüncesine sıcak bakmıyordu. Buna rağmen Gürtaş, bazı temaslar yoluyla ilgilileri ikna edebilmek için büyük çaba sarf etmişti. Aslında bu arsa II. Abdülhamid'in kızı için inşa ettirdiği bir kasrı da içinde barındıran, Cumhuriyet'ten sonra Atatürk'ün bir milletvekiline bağışladığı güzel bir yerdi. Bu milletvekilinin kendisi ölmüş ve bu yer, yatalak olan ilk hanımı ile tanınmış edebiyatçılarımızdan ve bizim de edebiyat hocamız Nihat Sami Banarlı'nın öğrencisi olan ikinci hanımına kalmıştı. Bu yeri bir İtalyan şirketinin, üzerine otel yapmak düşüncesiyle satın almak istediğini ve o gün için 5 milyon teklif ettiğini söylemişlerdi. Kendisi de Bebek'te oturan ve İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü'nün Boğaz'ın böyle mutena bir yerinde olmasını arzu eden Banarlı da talebe derneğinin bu teşebbüsünü destekliyordu. Bu sebeple, öğrencisi olan hanım, cazip teklife rağmen burayı bir yabancıya vermek yerine, hocasının da hatırını gözeterek teklif edilen fiyatın yarısı olan 2.5 milyon liraya böyle bir hizmetin de gerçekleşmesi uğruna severek bize vermek istediğini belirtti. İşin esasına bakarsanız burayı karşılıksız vermek istiyordu;

ama zaten kendilerinin 1 milyon borcu vardı ve üstelik evde devamlı bir has-tabakıcı ile bir işçinin çalışmasına ihtiyaç duyuluyordu. Bu da söz konusu arsanın karşılıksız verilmesini engelleyen önemli bir sebep teşkil ediyordu.

Gerçekten Gürtaş, Talebe Cemiyeti Başkanı olarak buranın alınıp İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü yapılması için çok gayret sarf etti. Konuyla ilgili olarak bir heyet halinde, dönemin Milli Eğitim Bakanı Şevket Raşit Hatipoğlu ile de görüştü. Bakan'ın kendilerini çok iyi karşıladığını ve kendisinin de bir müessesenin devam edebilmesi için müstakil bir binaya sahip olmasının gerekli olduğu düşüncesinde bulunduğunu ve bu düşünceden hareketle başkanlığına bağlı olan ziraat okulları için mutlaka bina yaptırıldığını, bu sebeple kendilerine de böyle bir konuda yardımcı olmak istediğini; ancak Başvekil İsmet İnönü'nün buna taraftar olmadığını, buna rağmen bütçeden bir sonraki yıla kadar ancak 500.000 lira ayırabileceğini ifade ettiğini, daha sonra minnet duygularıyla anlatmıştı. Fakat ne yazık ki bu para istenen miktarın çok altında idi. Aynı yerde talebe olan bizler bütün bu olup bitenlerden günü gününe haberdar oluyorduk; bazı görüşmelerin bizzat şahidi olan ve o dönemde Talebe Cemiyeti Yönetim Kurulu Üyesi bulunan Dr. Ahmet Baltacı da bugün bize aynı şeyleri ifade etmektedir. Gürtaş, konu ile ilgili olarak İlim Yayma Cemiyeti'nden de ancak 250.000 lira sözü alabilmişti. Kalan kısmı her bir arkadaşımızın kendi memleketinden veya memleketlisinden yardım olarak toplamak suretiyle 2.5 milyon elde edebilir miyiz diye de epeyce kafa yormuş ve bu konuda çok gayret etmesine mukabil, bir öğrenci olarak başka da bir imkân bulamamış, üzülmeye başlanmıştı. Sonuçta, baştan beri İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü'nün buraya yapılmasına asla rıza göstermeyen diğer ilgili zevâtın istedikleri olmuş ve sonunda onların uygun buldukları ve bugün Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nin bulunduğu yerde Yüksek İslâm Enstitüsü binası yapılmıştı. Yıllar önce bir yabancı okul olarak kurulan Robert Koleji'nin bile Boğaz'ın üzerine kurulmuş olduğunu düşünürsek, Ahmet Gürtaş'ın Bebek'te bulunan böyle bir yeri tercih etmesi ve üzerinde ısrarla durması kendisinin ne kadar ileri görüşlü olduğunu göstermeye yeter sanırım.

Bu arada enstitünün ilmî seviyesinin yükseltilmesi için de gayret gösteren Gürtaş, Talebe Cemiyeti Yönetim Kurulu üyelerinden Yusuf Ziya Kavakçı'nın yazışmaları üstlenmek şeklindeki büyük yardım ve desteği sayesinde diğer İslâm ülkelerinin ilgili kuruluşları ile yazışarak hem kurumumuzu onlara tanıtmış hem de o ülkelerde mevcut ne gibi öğretim kurumlarının bulunduğu ve seviyelerinin öğrenilmesini sağlamıştı. Böylece İslâm âleminde mevcut

eğitim kurumlarının eğitim ve öğretim açısından bizdeki kurumlarla bir mukayesesini yapma imkânı doğmuştu. Buna ilaveten, söz konusu yazışmalar neticesinde bu kurumların çıkarmakta oldukları dergi ve kitapların Talebe Cemiyeti'ne gönderilmesi temin edilmişti.

Bu konuda Gürtaş'ın gösterdiği çabalardan biri de Arap-İslâm dünyasında neşredilen dinî-ilmî eserlere ulaşabilmemiz, onları satın alabilmemiz konusundaki faaliyetleridir. O, bu konularda da gerekli çalışmaları yapmış ve Bağdat'taki el-Mektebetü'l-Müsennâ adlı yayınevi ile yazışarak oradan birtakım kitapların satın alınmasını sağlamıştı. O günlerde bu yayınevi, aşağı yukarı İslâm dünyasında yayımlanan dinî-ilmî içerikli bütün neşriyatı bulundurmakta; satış ve dağıtımını yapmaktaydı. Fakat o günün şartlarında uluslararası para transferi çok zordu. Türkiye ile Irak arasında doğrudan bankacılık muameleleri yapılamamakta ve Irak'a yaptığınız bir havale sadece İngiltere üzerinden ve ancak bir aydan daha uzun bir zamanda oraya ulaşabilmekteydi. Fakat Gürtaş'ın başkanlığını yaptığı Talebe Cemiyeti'nin gerekli teşebbüsleri ve yayınevi sahiplerinin de gösterdikleri anlayış ve itimat ile, paraları sonra ödenmek üzere kitapların bir an evvel gönderilmesi sağlanmıştı. Şunu rahatlıkla söyleyebilirim ki, o dönemdeki Arap-İslâm dünyasında yeni yayımlanmış eserlerin memleketimize ilk girişi ve bizlerin onlarla tanışması bu gayretlerden sonra mümkün olabiliyordu. O günün şartlarında yapılan bu işin son derece önemli bir gelişme olduğu, yeni yayınları takip etmek bakımından bizlere gerçekten büyük bir kolaylık sağladığı asla unutulmamalıdır.

* * *

Ahmet Gürtaş, çok faal ve başarılı bir yüksek öğrenim dönemi geçirdikten sonra 1964 yılında İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü'nden mezun olmuştu. Aynı yıl kız kardeşi Kadriye ile evlenmiş ve bu evliliğinden biri kız, üç çocuğu dünyaya gelmişti. Mezuniyetinden sonra Balıkesir İmam-Hatip Okulu meslek dersleri öğretmenliğine tayin edilmiş; iki yıl bu okulda öğretmenlik ve bir süre de müdür yardımcılığı görevinde bulunmuştu. Burada bilgisi, hareketliliği, müteşebbisliği, çalışkanlığı ve olgunluğu ile öğrenciler başta olmak üzere, çevresine kendisini kabul ettirip sevdirmişti. Gürtaş, bütün çabalarının neticesini öğrencilerinden bir kısmının daha sonra kariyer sahibi olmaları ile almıştı. Balıkesir İmam-Hatip Okulu'nun son sınıfına gelen öğrencilerini, yakın ilçe ve köylere meslekî uygulamaya götürmüş; böylece hem imam-hatip okullarının tanınmasını hem de yetişmekte olan öğrencilerin meslekte tecrübe kazanmalarını sağlamıştı.

1966-67 ders yılı başında Milli Eğitim Bakanlığı Din Eğitimi Genel Müdürlüğü'nce açılan imtihanında Prof. Dr. Ahmet Ateş, Prof. Dr. Tahsin Yazıcı ve Doç. Dr. Nihat M. Çetin'den oluşan jüri tarafından başarılı görülerek Konya Yüksek İslâm Enstitüsü Arap Dili ve Edebiyatı öğretmenliğine stajyer olarak tayin edilmişti. O dönemde henüz doçent olan merhum Nihat Çetin'in danışmanlığında hazırladığı "Konya Yusuf Ağa Kitaplığı'nda Yer Alan İlk Dört Asırda Arapça ile İlgili Yazmalar" konulu tez çalışmasında başarılı görüldüğü için 1969 yılında, aynı enstitüye bu defa asaleten öğretim görevlisi/öğretmen olarak tayin edilmişti.

Balıkesir'deki ilk öğretmenlik yıllarında olduğu gibi burada da mesleğini tam bir ciddiyetle sürdüren Gürtaş, öğrencilerin iyi yetişmesi gerektiğine inandığı için, gerek dersin okutulması gerekse öğrencilerin yeteri kadar çalışmaya yönlendirilmesi konusunda üzerine düşeni fazlasıyla yapmaktan çekinmemiş ve bu hususta asla taviz vermemişti. Bu konuda çok büyük gayret sarf ederek ders saatlerinin dışında da öğrencilerine ek kurslar açmış, onların hem dersi daha iyi anlamalarına hem de diğer çalışmalarına yardımcı olmuştu. Buna rağmen işi sıkı tuttuğu için, öğrencilerinden bütünlemeye veya tekrara kalkanların sayısı, diğer şube ve sınıflara kıyasla fazla idi. Bundan dolayı onun öğrencileri, başka Arapça hocalarının ders verdiği diğer şubelerde okuyan öğrencilerin kendileri kadar çalışmadıkları halde başarılı olduklarını, buna mukabil daha çok çalıştıkları halde kendilerinin başarılı olamadıklarını görünce zaman zaman, "Bizim talihsizliğimiz Ahmet Gürtaş'ın hocalık yaptığı şubede olmamız mıdır?" serzenişinde bulunmuşlardı. Fakat aynı öğrenciler mezun olup görevlerinde daha başarılı olduklarını gördüklerinde Ahmet Gürtaş'ın öğrencileri olup, Arapça'yı ondan okumuş olmakla övündüklerini ve talebeliklerinde işi sıkı tuttuğu için kendisine her zaman dua ettiklerini söylemişlerdi.

Gürtaş, Arapça'yı herhangi bir Arap ülkesine veya Arapça konuşulan bir yabancı ülkeye gitmeden, kendi memleketinde, hem de Türk hocalardan öğrenmişti. Bunda, daha imam-hatip okulunda okuduğu sıralarda, yukarıda bahsettiğimiz özel derslerin ve kendisine hocalık yapan kişilerin büyük etkisinin bulunduğu hiç şüphe yoktur. Bilindiği gibi bizim okullarımızda öteden beri yabancı dil genel olarak pratiğe, yani konuşmaya yönelik değil de okuduğunu veya duyduğunu anlamaya yönelik olarak öğretilmektedir. İmam-hatip okullarında veya yüksek İslâm enstitülerinde okutulan Arapça derslerinde gözetilen hedef de aynı olmuştur. Özellikle, başta Kur'ân-ı Kerim olmak üzere dinî kaynaklarımızın Arapça olması da dil öğreticilerini bu yöne ağırlık vermeye mecbur kılmıştır. Bundan dolayıdır ki, gerek imam-hatip okullarında

gerekse yüksek İslâm enstitülerinde bu dilin öğretimi kişinin okuduğunu anlayabilecek şekilde yetişmesine yönelik olmuştur. Arapça'yı bu usulle öğrenen ve bu sebeple de sağlam bir sarf ve nahiv, yani gramer bilgisine sahip olan Gürtaş, öğrencilerinin de aynı şekilde yetişmeleri için onları yönlendirmiş, bu konuda hiçbir fedakârlıktan çekinmemiş ve ders dışında düzenli kurslarla onları hem derste başarılı kılacak hem de genel olarak dili öğretecek metotlarla programlar uygulamış; onlara bu konuda tam bir rehberlik yapmıştı. O, öğrencilerin anlayabilecekleri şekilde dersini vermiş, bundan sonrası, yani öğrenmek ve imtihanlarda başarılı olmak artık öğrencinin kendi gayretine kalmıştı. Çünkü gösterilen bütün bu çabalardan sonra anlamadım demek, öğrenci için adeta imkânsız olmuştur. Bütün bunlar Gürtaş'ın imtihanlardaki asla taviz vermeyen tutumu ile birleşince müspet bir netice ortaya çıkmıştı.

Öğrencilerinin Arapça'yı grameri ile birlikte tam ve doğru olarak öğrenmelerini sağlamak için rahmetli Gürtaş, Arapça dil bilgisi (sarf ve nahiv) üzerinde çok dururdu. Çünkü dinimizin kaynağı Arapça olup onun iyi anlaşılabilmesi dilin yapısını iyi bilmeye bağlı idi. Bu sebeple öğrencilerine cümle yapısını en ince teferruatına kadar öğretir, onlar da i'rabını en ince noktalarına kadar yapıp cümleleri çözmeye ve anlamaya çalışırlardı. İşte bu ciddiyeti, öğrencileri arasında onun hakkında şöyle tatlı bir latifeye de sebep olmuştu: Onun öğrencilerinden biri ölür ve kabre konur. Kendisine münker ve nekir melekleri gelip imanı hakkında "Men rabbüke ve mâ dînüke" (Rabbin kim ve dinin nedir?) diye sorunca, ölü cevap olarak, "Rabbim Allah, dinim İslâm" diyecek yerde, kendisine Arapça olan bu cümlelerin i'rabı soruluyor zannederek hemen "men" soru ismi olup mukaddem haberdir.. şeklinde i'rab yapmaya başlar; melekler, "Sen Arapça'yı Ahmet Gürtaş'tan mı okudun?" diye sorarlar, o da "evet" deyince melekler tamam geç öyleyse diyerek, başka bir şey sormazlar.

* * *

Ahmet Gürtaş, bir taraftan derslerine hiç yorulmadan ve usanmadan, aradan yıllar geçse de ilk günkü heyecan ve istekle devam ederken, bir taraftan da cemiyetçilik faaliyetlerine yöneldi ve önce "Konya İmam-Hatip Okulu, Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Yurtları Tesis ve Yaşatma Cemiyeti" yönetim kurulu üyeliğine seçildi. Bu arada her mahallede bir Kur'an kursu yaptırma ve yaşatma cemiyetinin kurulduğunu, aynı zamanda bunların çok kısıtlı ve zor şartlar altında hizmet vermekte olduklarını gördü. Bunun üzerine bunların tek bir cemiyet çatısı altında birleşmelerinin ve bütün Kur'an kurslarının ihtiyaçlarının bu cemiyet aracılığıyla karşılanmasını sağlamanın daha faydalı

olacağını düşündü ve bu konuda bir çalışma gerçekleştirdi. Aynı zamanda böyle bir birleşme hem öğrenciler hem de bu cemiyetlere yardım edenler açısından da birtakım faydalar temin edecekti. Öğrenciler aynı imkânlardan faydalanacak, yardım edenler de yardım talebinde bulunanların çokluğundan şikâyet etmekten kurtulacaklardı. Bu düşünce ile yola çıkarak ilgili bazı dernek yöneticileriyle bu konuyu görüştü ve hem büyük hem de şehirde tanınmış derneklerin yöneticilerini bu konuda ikna ederek 1968 yılında “Manevi Değerleri Koruma ve İlim Yayma Cemiyeti” adıyla yeni bir cemiyet kurulmasını sağladı. Bunun üzerine dört-beş cemiyet, kendilerini feshederek bu cemiyetin çatısı altında birleşti. Fakat ne yazık ki, iş düşünüldüğü gibi yürümedi ve bu birleşme uzun ömürlü olamadı. Birlik bozulmuştu ama Konya gerçekten güçlü bir cemiyet kazanmıştı. Nitekim bu cemiyet müspet manada faaliyetlerine bundan sonra da devam etmiş, memleketimiz ve milletimiz için hayırlı olduğuna inandığımız birçok hizmetin altına imza atmıştır.

1972 yılında asker olan Gürtaş, Polatlı Top ve Füze Okulu'nda yedek subay olarak yaptığı askerliğini 1974'te tamamladıktan sonra tekrar Konya'ya aynı görevine döndü. Bu arada, Cemiyetler Kanunu değişmiş, artık bundan böyle dernek adını alan kuruluşların sahip olabilecekleri gayri menkullerden tutun da hizmet alanlarına varıncaya kadar pek çok konuda eski geniş faaliyet sahaları daraltılmış bulunuyordu. Rahat bir hareket imkanı ise ancak, 903 Sayılı Kanun'a göre kurulacak vakıflar için söz konusu idi. Bu durumu gören Gürtaş, o güne kadar kurulmuş bulunan derneklerin hizmetlerini de üstlenecek ve fakat daha geniş bir faaliyet sahasına kavuşacak bir vakıf kurmayı düşündü ve çalışmalarına bu yönde devam etti. Neticede aynı yıl Konya'da “Türk Anadolu Vakfı” adıyla bir vakıf kurdu. Bu vakfin kurucuları çeşitli mesleklere mensup kırk sekiz kişiden oluşmaktaydı; ancak o zaman için Konya'nın değişik kurumlarından da gelecek on iki temsilci ile genel kurul altmış kişiye ulaşıyordu. Yani geniş tabanlı genel kurula sahip bir vakıf kurulmuştu. Eğitim ve öğretime ağırlık veren bir hedef doğrultusunda kurulan bu vakıf, kanunla kurulan vakıflar hariç, halen Konya'nın en eski ve en güçlü hayır kuruluşu olma özelliğini sürdürmektedir. Gürtaş'ın kendisi de bir müddet, kurulmasını gerçekleştirdiği bu cemiyet ve vakıflarda başkan veya üye olarak hizmet vermişti.

İmam-hatip okulları 1971 muhturasını takip eden günlerde eski konumunu kaybetmişti; orta kısımları diğer ortaokullarla birleştirilmiş ve lise kısımlarına orta okul mezunları da alınmaya başlanmıştı. Böylece bu kurumlar için gerçek kuruluş gayesine ters düşecek bir durum ortaya çıkmıştı. Bu durumda

Gürtaş boş durmadı; etkili ve yetkili kimselerle bu durumun düzeltilmesi konusunu görüştü. İmamlığın güzel Kur'an okumayı gerektirdiği, güzel Kur'an okumanın da kişinin hançeresi ile ilgili olduğu, bu sebeple düzgün Kur'an okuyuşunun kişiye hançerenin teşekküründen önce daha çocuk yaşta iken kazandırılması gerektiği tezini savunuyor ve ortaokullara mutlaka bu dersin konulması için çaba harcıyordu. Nihayet bu durum Arapça, Kur'ân-ı Kerîm ve din bilgisi derslerinin imam-hatip okulları için "zorunlu seçmeli" dersler olarak konulması suretiyle düzeltildi.

* * *

1980 yılında Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu üyeliğine atandı. Bu sırada, imam-hatip okulları ile yüksek İslâm enstitülerinin ders programlarının düzeltilmesi konusunda gerekli gayreti esirgemedi. Bizzat uygulayıcılar olan öğretmenlerin görüşlerini de alarak bu programların yenilenmesi, daha doğrusu programın geliştirilmesi konusunda yardımcı oldu. Bu görevde altı ay kadar kaldıktan sonra tekrar Konya Yüksek İslâm Enstitüsü'ndeki Arap dili ve edebiyatı dersi öğretmenliğine döndü.

12 Eylül 1980'den sonra Milli Eğitim Bakanlığı'nca hazırlattırılan bir rapor üzerine Yozgat Yüksek İslâm Enstitüsü kapatılmış; öğrencileri ve öğretmenleri diğer yüksek İslâm enstitülerine gönderilmiş, imam-hatip okullarından da bir kısmının kapatılmasına karar verilmişti. Durum hiç de iç açıcı görünmüyordu. Bu noktada farklı yüksek İslâm enstitülerinde görev yapmakta olan ve aralarında Gürtaş'ın yanı sıra bu satırların yazarının da bulunduğu beş arkadaş bir araya gelerek, konuyla ilgili bir rapor hazırladık. Bu rapor 1981 yılının ilk aylarında Milli Eğitim Bakanı, Başbakan ve Devlet Başkanı'na ayrı ayrı sunulmuştu. Bu arada Devlet Başkanı Kenan Evren'den istenen randevu talebimiz, 15 dakika ile sınırlı olmak şartıyla kabul edilmiş, ancak Devlet Başkanı'nın uzatması ile görüşmemiz bir saat sürmüştü. Bu raporun altında imzası bulunan ve randevuya iştirak eden diğer kişiler Bursa Yüksek İslâm Enstitüsü Müdürü Halis Ayhan, kapatılan Yozgat Yüksek İslâm Enstitüsü Müdürü Ali Şakir Ergin ve İzmir Yüksek İslâm Enstitüsü Öğretmeni Mevlüt Ferligül idi.

Her birimiz yeri geldikçe söylenmesi gereken şeyleri söyleyecektik; ancak heyetimizin sözcüsü Ahmet Gürtaş olacaktı. Nitekim öyle de oldu. Bu raporda şunların gerçekleştirilmesi istenmişti: 1. İmam-hatip okulları kapatılmayıp mevcut statüde öğretime devam etmeli. 2. Yüksek İslâm enstitüleri de kapatılmamalı ve her biri hazırlanmakta olan üniversite kanunu içinde ve buldukları yerlerde ilâhiyat fakülteleri olarak öğretimlerini sürdürmeli. 3. Din

eğitimi okul öncesi dönemden başlatılmalı, din kültürü ve ahlâk bilgisi dersleri birleştirilip temel eğitimin ve orta öğretimin bütün sınıflarına yayılarak mecburi hale getirilmeli. 4. Din eğitimi veren kurumlarda okuyan kız öğrencilere isteğe bağlı ve belirlenecek özel yönetmelik çerçevesinde başörtüsü takma izni verilmeli. 5. Millî Eğitim Şurası'ndan ayrı olarak bir de din eğitimi şurası toplanmalı.

Dosya olarak sunulmakla birlikte, bu raporda yer alan her istek maddesi ayrıca tek tek Devlet Başkanı'na şifahi olarak da arz edildi ve gerekçeleri anlatıldı. Son derece dikkatle dinleyen Devlet Başkanı, sunduğumuz dosyada yer alan her istek maddesinin yanına gerekli gördüğü notları düşüyordu. Görüşme sonrasında müspet bir intiba ile ayrılmıştık. Bu görüşmeden sonra dosya, Devlet Başkanı Kenan Evren tarafından gereği yerine getirilmek üzere Millî Eğitim Bakanı'na havale edilmişti. Bilindiği gibi gereği de yerine getirilmiş, neticede din kültürü ve ahlâk bilgisi dersleri mecburi olmuş, imam-hatip okulları kapatılmamış, kız öğrencilerin başörtülerine dokunulmamış, yüksek İslâm enstitüleri ilâhiyat fakültelerine dönüştürülmüş, Din Eğitimi Danışma Kurulu oluşturulmuş ve bir kez de toplanmıştı.

1982 yılında Gürtaş, Diyanet İşleri Başkan Yardımcılığına naklen tayin edildi ve 1984'e kadar da bu görevini sürdürdü. Burada bulunduğu süre içinde, Diyanet İşleri Başkanlığı Teşkilatı tarafından, gerek cevveliyeti, gerek iş bitiriciliği ve gerekse insanlara karşı güzel davranışları sebebiyle takdir toplamış ve herkesin sempatisini kazanmıştı. Bu esnada ikinci bir evlilik yapmış, bu evliliğinden de biri kız, iki çocuğu olmuştu. Daha sonra Şubat 1984'te DİB'teki görevinden istifa ederek emekliliğini istemiş ve Teşkilat'tan ayrılmıştı.

* * *

Bu arada Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti, birkaç yıl önce hazırlık çalışmalarını başlattığı *İslâm Ansiklopedisi*'nin mevcut tempo ve anlayışla yürütülemeyeceğini, var olan kadro ile yayımlanmasının çok gecikeceğini görmüş; bu işin devam edebilmesi ve neşrinin gerçekleşebilmesi için, isabetli bir kararla, Ahmet Gürtaş'ı ansiklopedinin genel müdürlüğüne getirmişti. Burada Gürtaş öncelikle alt yapıyı oluşturmakla işe başlamış; yurt içinden ve yurt dışından elde edebildiği kitaplarla, gerçek manada çalışmaya zemin teşkil edecek bir kütüphane kurmuş ve ansiklopediye girecek maddelerin tespiti çalışmalarında bulunmuştu. Bu konuda iyi bir hazırlık ve alt yapı çalışması gerçekleştiren, konuyu efkân umumiyyeye mal eden ve bir de örnek fasikül yayımlayan Gürtaş, dört buçuk yıllık bir çalışmadan sonra adı geçen vakıf tarafından

ansiklopedinin yönetim statüsü değiştirilince, 1988 yılının Ağustos ayında buradan da ayrılmak durumunda kalmıştı. Ancak ayrılırken geride, işi devam ettirenlerin sadece takdir edebilecekleri bir yapıya sahip kurumlaşmış bir iş yeri bırakmıştı.

* * *

Gürtaş, 1989 yılının Nisan ayında emekliliğini iptal ettirerek Devlet Bakanlığı'nda müşavir olarak yeniden resmî göreve döndü ve burada çalışmaya başladı. Bu arada aynı yıl Ekim ayında Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi tarafından ilan edilen Arapça öğretim görevliliği kadrosuna müracaat etti ve açılan imtihanda başarılı bulunması neticesinde, bundan sonra kadrolu resmî görevini, üniversite öğretim elemanı olarak, burada devam ettirdi. Bununla birlikte Devlet Bakanlığı'ndaki müşavirlik vazifesini de sürdürdü. Ancak bu dönüşü ile esas mesleğine tekrar kavuşmuş, Arap dili ve belâgatı öğretim görevlisi olmuştu. Daha önce on beş yıldan fazla bir zaman sürdürdüğü yüksek İslâm enstitüsü hocalığını aynı kurumun devamı olan ilâhiyat fakültesi hocalığı ile sürdürmek kararında idi. Bu düşünce ve kararlılığını 1991 yılında aynı üniversitenin sosyal bilimler enstitüsüne öğrenci olarak kaydolması ve doktora çalışmasına başlaması ile gösterdi.

Devlet Bakanlığı'ndaki müşavirlik görevi 1993'te sona erdi. Ancak görevli olduğu yerlerde güzel hizmetlere imza atmaya alışık olan Gürtaş, bu görevi sırasında da özel çalışmaları ve kulisleri ile Konya'ya yeni bir eğitim ve öğretim kurumu kazandırmıştı, Diyanet İşleri Başkanlığı'na bağlı Selçuklu Eğitim Merkezi. 1991 yılında açılan bu merkezle birlikte Gürtaş'ın o güne kadar sürdürmekte olduğu görevlerine bir yenisini daha eklendi. Rica üzerine, açılması için gayret gösterdiği Selçuklu Eğitim Merkezi'nin aynı zamanda ilk öğreticilerinden biri oldu. Burada Arapça, sarf-nahiv, belâgat dersleri verdi ve kursiyerlere özellikle Arapça'dan Türkçe'ye yapılacak tercümelerde dikkat edilmesi gereken hususları öğretmeye çalıştı. Çünkü o, Arapça'dan yapılan çoğu tercümelerde bu hususlara riayet edilmediğini, bunların gelişigüzel, para kazanmak için yapılmış tercümeler olduğunu görüyor ve çok üzülüyordu. Ona göre piyasada bol miktarda bulunan bu tercümeler ya Türkçe dil bilgisi kurallarına uymayan, uydurma ve acayip bir ifadesi ve dili olan ya da Arapça'nın kendi yapısı ve dil bilgisi kurallarına uyulmadan yapılan, bu sebeple de birçok yanlışlık içeren garip bir tercümeden ibaretti. Bundan dolayı haklı olarak metin tercümeleme tekniği denebilecek böyle bir konuda çok hassasiyet göstermiş, öğrencilerinin de hassas davranmalarını istemiş ve sürekli olarak onların dikkatini

bu konu üzerine çekmeyi ihmal etmemiştir. Gürtaş buradaki görevini de vefatına kadar aksatmadan sürdürdü.

1993 yılında Devlet Bakanlığı'ndaki müşavirlik görevinden ayrıldıktan sonra aynı yıl kendisinden Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Danışma Kurulu üyeliği yapması istendi. Bu teklifi kabul ederek bu görevini de vefatına kadar devam ettirdi. Fakat iki ayrı yerde bulunan görevleri onun haftanın yarısını Ankara'da, yarısını da Konya'da geçirmesini gerektirmişti. Bundan dolayı üç gün Konya'da, dört gün de Ankara'da bulunuyordu. Konya'da bulunduğu günlerde iki ayrı kurumda verdiği dersleri tamamlayabilmek için günde sekiz veya dokuz saat ders vermek mecburiyetinde kalıyordu. Bazı geceler de Selçuklu Eğitim Merkezi'nde görevli hocalarla bir araya gelerek okunan ve okutulması gereken konular üzerinde konuşup, aralarında devamlı olarak bazı eserleri okuyorlardı. Ankara'da bulunduğu gecelerin birinde de orada bulunan Konyalı arkadaşları ile bir araya geliyorlardı. Bunlara ilaveten bir ara Ankara'da varlığı ile yokluğu pek fark edilmeyen ve tamamen unutulmuş olan "Türkiye İlahiyat Tedrisatına Yardım Eden Dernekler Federasyonu" nun başkanlığını üstlendi. Bu sebeple kendisine ayıracağı zamanı kalmıyordu.

Ayrıca onun kitabında aldığı görevleri eksik bırakmak veya ihmal etmek diye bir şey olmadığından, bu kadar yükü çekebilmesi ve bu görevleri bir arada götürebilmesi, onun ancak çok hareketli ve yerinde duramayan bir mizaca sahip olması ile izah edilebilir. Yoksa bu kadar görevi üstlenmesinin sebebi, bütün bu işleri ancak ben yapabilirim, ben yapmalıyım düşüncesine dayanan ve doymak bilmeyen bir hırs değil; bu işlerin yapılması gerektiği halde, Allah rızası için, kendisi gibi inanıp üstlenerek götüren veya götürmek isteyen kimşenin çıkmaması, dolayısıyla işin onun üzerine kalmış olmasıdır denebilir. Bütün bunların neticesinde, onun Ankara'dan Konya'ya ve Konya'dan Ankara'ya gidiş gelişlerinin dakikalarla ölçülebilecek zaman dilimleriyle ayarlanması gerekiyordu. Buna rağmen onun, saydığım bu görevlerini aksattığına ne şahit oldum ne de duydum.

Bu arada şu hususu da eklemek gerekir ki, Ankara-Konya arasındaki gidiş gelişleri, onun dostlarının birçok hizmetini de üstlenmesini gerektirirdi. Ne Konya'ya gelişinde Ankara'dan ne de Ankara'ya dönüşünde Konya'dan havale edilmiş bir işin bulunmadığı tek haftasının geçtiğini bilmiyorum. Konya'ya geldiğinde, Ankara'da resmî veya gayr-i resmî işi olan bir kimse, bu işini kendisi takip etmek yerine, zahmetsiz ve ücretsiz, hem de mutlak müspet neticeleneceğini bildiğinden Gürtaş'a havale ederdi. Bu iş kendi çalıştığı yerle ilgili olmasa da, hangi daire ile alakalı ve hatta nerede olursa olsun, sadece dost

ve tanıdıkları değil, kim tarafından getirilirse getirilsin, isterse çeşitli sebeplerle aleyhinde olan ve arkasından konuştuğunu bildiği kimseler tarafından getirilmiş olsun, Gürtaş tarafından reddedildiğini hiç görmedim. Üstelik problemin halledilmesi için gerekli çaba gösterilerek müspet neticelenecek şekilde takip edilirdi. Onun istek sahibine, “söyledim fakat olmadı” veya “teşebbüs ettim ama neticelendiremedim” gibi bir mazeretle döndüğünü asla bilmiyorum.

Ankara'dakiler de Konya'daki işlerini ona havale eder, onun yapmasını beklerlerdi. O dönemlerde Konya'da imal edilen çay gevreği ve Doğanbey suçuğu Ankara'da oturan dost ve arkadaşları arasında bir hayli şöhret bulmuştu. Pekçok tanıdığı bundan faydalanmak istiyordu. Birbirinden görerek yaygınlaştığı için de verilen siparişler giderek artıyordu. Fakat o kimseyi incitmeden, herkesin siparişini alır, tek tek yazar ve sucukları Doğanbey'e sipariş eder, Konya'ya geldiğinde de onları istenen miktarda kilolara ayırır, arzuya göre gevreklerle torbalara yerleştirerek Ankara'ya götürürdü. Bütün bunları yaparken asla bir bezginlik göstermez veya yorgunluğunu sezdirmezdi. Eğer bu işleri bir ücret karşılığında yapsaydı ve meselâ satın aldığı bu gıdaların üzerine biraz kâr koyarak değerlendirseydi, eminim, ya yükü hafifleyecek veya bundan hatırı sayılır bir kâr elde edecekti. Fakat o kimseye aldırış etmeden tamamen hasbî olarak bu işleri yapar ve herkesi memnun etmeye çalışırdı.

Aslında büyük bir hassasiyeti ve zahmeti gerektiren bu kadar hizmeti bir arada yürütmek için gösterdiği çaba hiçbir bünyenin buna dayanamayacağı kadar ağır olmasına ve gerçekten kendisini yıprattığı, geçirdiği bypass ameliyatı ile apaçık ortada olmasına rağmen, sanıyorum bu durum onun için katlanılması gereken bir mecburiyetten kaynaklanmakta idi. Bilindiği gibi, onun üstlendiği bu çalışma ve hizmetlerin çoğu ücret karşılığı yapılan işler değildi. Ancak ücretle yaptığı işlere de ihtiyacı vardı. Çünkü, kendisi çok cömert biriydi ve ikramı çok severdi. Eline geçen parayı elinde tutmaz, çabucak harcardı. Belki çoğumuzun kendilerine bir çay ikramını yeterli bulduğumuz misafirlerine o yemek ikramını bile kafî görmezdi. Ayrıca kendisi iki ayrı şehirde, iki ayrı ev geçindirmek durumundaydı.

* * *

Gürtaş, din eğitimi bilim dalında başladığı doktora çalışmasını *Atatürk ve Din Eğitimi* konusunda hazırladığı tez ile 1994 yılında tamamlayıp “doktor” unvanını almıştı. Bu çalışması gerek din eğitimi gerekse din hizmetleri alanlarında konuya farklı bir yaklaşım tarzını temsil etmekte ve sahaya önemli katkılarda bulunmaktadır. Çeşitli yönlerden, değişik zamanlarda işlerine geldiği şekilde bazı kişilerce istismar edildiğini ve kimi durumlarda da bu kişilerin

kendilerini onun yerinde görerek veya onun arkasına sığınarak hedef tahtası olmaktan korunmak uğruna gerçek fikirlerinin çarpıldığını gördüğümüz Atatürk'ün, Türkiye'de din eğitiminin nasıl olması gerektiği konusundaki görüşlerinin Gürtaş tarafından tarafsız bir bakışla değerlendirildiğini görüyoruz.

Aslında "doktor" unvanı onun için çok geç kalmış bir unvandı. Zira o bu unvanı çoktan hak etmiş olmasına rağmen, bir taraftan memleketimizdeki din eğitim ve öğretiminin, özellikle de imam-hatip liseleri ve yüksek İslâm enstitülerinin, binasının yapılacağı yerin seçiminden, ders programlarının düzenlenmesi ve geliştirilmesine ve hatta buraların kapatılmasını isteyen kişilere karşı mücadeleye varıncaya kadar her türlü problemin halli için yaptığı fedakârca ve genç nesillerin örnek almaları gereken çalışmaları sebebiyle kendi ilmî çalışmalarını ikinci plana itmişti. Zaten herhangi bir unvan peşinde değildi; yaptığı hizmetleri insanlar takdir etsin diye değil, yapılması gerektiğine inandığı için ve asla bir unvan gayreti olmadan yapmıştı.

Ayrıca o, karşılaştığı olumsuz davranışlar karşısında hep ümitli oldu ve mücadeleden hiç vazgeçmedi. Bu konuda onun düsturu, "Umudumuz kalacağına emeğimiz kalsın" idi. Bu düşünce onun genel olarak din eğitim ve öğretiminin memleketimizde sağlıklı ve sürekli olması için yaptığı bütün girişimlerinde temel ilham kaynağı olmuştu. Ona göre bir işin teşebbüs etmeden kendiliğinden olacağını beklemek yanlıştı; bunu bir tevekkül olarak gören kimselerin ise ancak tembellik ve üzerine düşeni yapmamaktan kaynaklanan boş bir mazereti olabilirdi. Bu sebeple onun yaptığı teşebbüslerin akim kaldığını söylemek de hemen hemen imkânsızdı. Çünkü o hep haklı şeylerin peşinde ve hak edilenin alınması arzu ve gayretinde olmuştu.

1969 yılından sonra yapılan (sanıyorum ikisi hariç) bütün Milli Eğitim şuralarına üye olarak katılmıştı. Her yerde ve her zaman olduğu gibi bu şuralarda da, başta din eğitiminin sorunları, bu arada imam-hatip okulları ve yüksek İslâm enstitülerinin durumları ve fonksiyonlarının geliştirilmesi olmak üzere, millî eğitimimize katkıda bulunmak için var gücüyle çalıştı.

Gürtaş, herhangi bir siyasi parti üyesi olmadığı halde, memleketimizde gelişen siyasî olayları ve bu olayların partiler eliyle organize ediliyor olmasını bir vakıa olarak kabul ederdi. Bununla birlikte, gerek imam-hatip lisesi gerekse yüksek İslâm enstitüsü öğrencilerinin bu olayların içinde yer almamaları gerektiğini, aksi halde bunun öğrencilere de kurumlara da zarar vereceğini hem öğrencilere söyler hem de öğrencileri olayların içine çekip kendilerinden faydalanmaya çalışan siyasî kişilere bunun yanlışlığını anlatır ve sebeplerini izaha çalışırdı. Son yıllarda imam-hatip liseleri ile Kur'an kurslarının siyasete

kurban edilmesine son derece üzölmüş, pek çok ilmî toplantıda konuyla ilgili tebliğler sunmuş, yetkililerle bizzat görüşmenin yanında, gerekli uyarılarda bulunmak üzere parti genel başkanlarına rapor sunmayı da ihmal etmemişti. Zaten din eğitimi ağırlıklı olmak üzere millî eğitimle alakalı görüşlerini ilmî toplantılarda ve verdiği konferanslarda sunmak öteden beri mutadî idi.

Doktorasını tamamladıktan sonra Selçuk Üniversitesi İlähiyat Faköltesi Arap Dili ve Belâgatı Ana Bilim Dalı'nda ilan edilen yardımcı doçent kadrosuna müracaat eden Gürtaş, yabancı dil imtihanındaki başarısı ve çalışmalarının yeterli bulunması neticesinde söz konusu kadroya tayin edilmişti. Bu görevini sürdürürken bazı arkadaş ve dostlarının da teşvikiyle 1999 yılı Nisan ayında yapılan genel seçimlerde Konya milletvekili adayı olarak MHP'den seçime katıldı. Seçim öncesi gerek televizyonlarda gerekse toplantılarda anlattığı, özellikle eğitim ve öğretim konusundaki görüşleri o zamana kadar kendisini tanımayan seçmenler tarafından tanınmasına sebep oldu. Seçimde aday olduğu partinin ileri gelenlerinin dahi beklemediği bir oy patlaması gerçekleşti, fakat buna rağmen seçilemedi; çok az farkla da olsa kaybettii.

Gürtaş, daha önce Meclis'e sunduğu raporlarında yer verdiği, değerlendirildiğinde memleketimiz ve milletimiz için faydalı olacağından asla şüphe duymadığı eğitim ve öğretimle ilgili düşüncelerinin ve görüşlerinin aksine tutum ve uygulamalardan son derece müteessir olmuştu. Fakat o her zaman olduğu gibi ümidini kaybetmedi. Çünkü daha önceki yıllarda da aynı şeylerle karşılaşmıştı. Onun için yılgınlık göstermek uygun olamazdı. Ona göre zaten olmaz diye bir şey de yoktu; o her imkansız ya da kabul edilemez bir durum ortaya çıktığında olması gerekeni düşünür, belirler, ilgili ve yetkililere kabul ettirebilmek için yeni hareket tarzları geliştirdi. Zira o bir cemiyet insanı idi. İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Cemiyeti Başkanlığı'ndan sonra bulunduğu Balıkesir, Konya, Ankara gibi görev yerlerinde kendi hizmet alanına yardımcı olacak hayır ve kültür dernek ve vakıflarının ya kurucusu olmuş ya da faal olarak yönetimine katılmıştı. Nitekim Ankara'da bulunan fakat bütün faaliyetleri neredeyse durmuş olan Türkiye İlähiyat Tedrisatına Yardım Eden Dernekler Federasyonu'nun da ölmeden önce başkanı idi. Bundaki gayesi de bu federasyonun kuruluş amacı istikametinde hizmet vermesini sağlamaktı.

Türkiye'de din eğitiminin içinde bulunduğu duruma ağlamak yerine geleceği konusunda kafa yorup fikir üreten Gürtaş, son zamanlarında adı geçen federasyonun başkanı olarak din eğitiminin gereği, hukukî ve kanunî dayanakları, verilmesi gereken biçimi üzerinde kırk beş sayfalık bir rapor da hazırlamıştı.

Ömrü vefa etseydi, hastaneye yattığı günlerde, bu raporu konunun uzmanlarının tartışmasına açacaktı.

Gürtaş, yıllardan beri hak etmiş bulunduğu akademik kariyerini tamamlamak niyetiyle 1999 yılında doçentlik sınavına müracaat etti. 7 Kasım 1999 günü İzmir’de yapılan sınavda sunduğu *Şeyhzade Ahmed Ziya Efendi ve Kaside-i Dâliyyesi* başlıklı çalışması ve diğer ilmi çalışmalarında yeterli, sözlü sınavda da başarılı bulunarak Prof. Dr. Muharrem Çelebi, Prof. Dr. Hüseyin Tural, Prof. Dr. Hulusi Kılıç ve öğrencileri olan Prof. Dr. Erol Ayyıldız ile Prof. Dr. Süleyman Tülücü’den oluşan jüri tarafından kendisine “doçent” unvanı verildi. Bu unvanı aldıktan on beş gün sonra hastalandı. Tetkik için yattığı Selçuk Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi’nde ikinci kez bypass ameliyatı geçirdi fakat iyileşmeden 8 Aralık 1999 Çarşamba günü saat 15.00 civarında vefat etti. 9 Aralık 1999 Perşembe (1 Ramazan 1420) günü doğum yeri olan Doğanbey’de muazzam bir cemaatin iştirakiyle defnedildi.

Çok gayretli, çalışkan ve fedakâr bir insan olarak hayatını sürdüren Ahmet Gürtaş’ın uzmanlık alanına giren konularda kendisinden istifade etmesi gereken kişi ve kurumların ondan yeteri kadar faydalandıklarını söylememiz pek mümkün görünmemektedir. Son derece faal bir kimse olarak bildiğimiz Gürtaş da herkesin talebini yerine getirebilmek, onlara yardımcı olabilmek için zamanının çoğunu bu yönde sarf etmesi sebebiyle, mesaisini tek bir noktaya teksif edememiştir dersek sanırım yanlış olmaz.

* * *

Kendisini kaybettiğimizden bu yana beş yıldan fazla bir zaman geçti. Ancak onun ölümü daha dün olmuş gibi taze, henüz üzerinden bu kadar zaman geçmemiş kadar hafızalarımızdaki yerini korumaktadır. Her yıl gelişini sevinçle karşıladığımız Ramazan ayını o yıl bir başka duygu ile karşılamıştık; “Ertesi gün oruç tutacağız, bu akşam ise orucu, kılacağımız teravih namazı ile karşılayacağız” diye düşünerek büyük bir heyecan içinde beklerken, birden bir başka düşünce içinde buluvermiştik kendimizi. Çünkü sevdiğimiz, her zaman, eğer elinden geliyorsa hemen, değilse olabileceği zaman içinde herkesin isteğini yerine getirmek için çaba sarf eden, bunu yaparken de asla yorgunluk veya bıkkınlık göstermeyen, hareketli, bilgili, zeki, müteşebbis, her yönüyle fedakâr, yapılması gereken işin peşini bırakmayan, hem konusunu hem de memleket meselelerini en iyi şekilde bilen ve yakından takip eden; bu sebeple de kendisinden daha uzun yıllar memleketimiz, özellikle de içinde bulunduğu, belki de temsil ettiği camia için hizmet beklediğimiz, candan bir dostu kay-

betmenin üzüntüsüyle dolduğumuz bir günün akşamında kıldığımız teravihle, buruk bir acı ve ıstırapla karşıladık Ramazan'ı.

Ankara, İstanbul, İzmir başta olmak üzere yakın, uzak, büyük, küçük il, ilçe ve köylerden koşup gelerek, cenaze namazını kılabilmek ve ona karşı son görevlerini ifa edebilmek için Konya Hacı Veyiszade Camii Avlusu'nda toplanan, oraya sığmayınca da cami içini dolduran Müslümanların tek dilekleri, Allah'ın rahmetinin, üzerine namaz kıldıkları hocaları, sevilen dost, arkadaş, kardeş, akraba, zaman zaman televizyonlarda kendi düşündüklerini seslendirip savunduğu için bir yakını ve din kardeşi olarak gördükleri Ahmet Gürtaş'ın üzerine olmasıydı.

Cami ve avlusunu dolduran bunca cemaat, sadece üzerine bir namaz kılmakla yetinmeyip onu bir emanet olarak kucaklayıp kabrine konulmak üzere ana yurdu, baba ocağı Beyşehir'in bir beldesi olan Doğanbey'e kadar götürmeyi de ihmal etmediler. Oruçlu ağızlar, yaşlı ve nemli gözler, titreyen dudaklar, incelmış ruh ve gönülle Allah'ın rahmetine sarıp, emaneti yerine teslim ettiklerine inanarak; ama yine de, "Seni hiç unutmayacağız" anlamında gönüllerinden bir parçayı orada bırakarak sessizce, geldikleri yerlere döndüler. Sanki havalar da bunun gerçekleşmesini sağlamak için önceki günlere ve hatta yıllara göre daha farklı idi. Mevsim icabı beklenen kar ve soğuk yerine güneşli, ılık, insanın içini ısıtan, bu aylarda hiç beklenmeyen ve görülmeyen bir havada kendisini toprağa verdi uzaktan ve yakından gelenler. Ama eminim ki, uğurladıkları yolcuya karşı borçlarını yerine getirmekte istekli olan bu topluluk, hava farklı da olsa, yollar tehlike de arz etse yine aynı şeyi yapacaklardı. Çünkü nâşî ellerinde bir emanet olarak bulunan samimi kişi, o zamana kadar kendisinden beklenenden fazlasını yapmış, vermesi gerekeni fazlasıyla vermiş, üzerine düşeni gerektiği şekilde yerine getirmişti. Bu yönden kimseye borçlu değil, belki alacaklı durumdaydı. Bundan dolayı herkes ondan razı idi. Şimdi ise Allah'ın da kendisinden razı olması tek dilekleri idi. Böyle davranmak ise ancak geride kalanların bir vefa duygusunun neticesi olabilirdi. Orada bulunanlar da zaten bu duyguyu izhar ettiler.

Ahmet Gürtaş'ı bilenlere hatırlatmak ve bilmeyenlere tanıtabilmek için biyografisini yazmaya başladığımda, ilk önce gözümün önünden hiç gitmeyen cenaze merasimi sırasındaki bu manzarayı hatırladım. Bu vesile ile Allah'tan kendisine bir defa daha rahmetler niyaz ediyorum. Son durağı Cennet, yeri Hz. Peygamber'in yanı olsun; Allah rahmet eylesin.

Eserleri

- Liseler İçin Din Bilgisi I-II* (Mustafa Uzunpostalcı ile birlikte, İstanbul 1967).
Ortaokullar İçin Din Bilgisi I-II (Mustafa Uzunpostalcı ile birlikte, İstanbul 1976).
Arapça Öğretiminde Temel Bilgiler (İstanbul: İrfan Matbaası, 1976).
İmam-Hatip Liseleri İçin Arapça (Mustafa Uzunpostalcı ve İsmet Ersöz'le birlikte, İstanbul 1976).
Arapça Ders Notları I: Sarf (Konya: Mikro Yayınları, 1982).
Arapça Ders Notları II: Nahiv (Konya: Mikro Yayınları, 1982).
Çağdaş Arapça I-IV (Ahmet Yılmaz'la birlikte, İstanbul 1985).
Ezan, Abdest, Namaz Duaları ve Manaları (Ankara: TDV Yayınları, 1986).
Kur'ân Okumayı Öğreniyorum (İstanbul: Marifet Yayınları, 1993).
"Atatürk ve Din Eğitimi" (Doktora tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya 1994.
Arapça'dan Türkçe'ye Çeviri Teknikleri (Konya: Mikro Yayınları, 1998).
Azerbaycan Cumhuriyeti Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi Giriş (Ankara: TDV Yayınları, 1998).
Konya Yusuf Ağa Kitaplığında Bulunan Arap Dil ve Edebiyatı ile İlgili Yazmalar: h.VII/m. XIII. Asrın Ortasına Kadar (Konya: Mikro Yayınları, 1998).

Çeviri ve Sadeleştirmeleri

- Seyyid Sâbık, *İslâm Daveti* (Konya: Oku Yayınları, 1971).
Şehbenderzade Filibeli Ahmed Hilmi, *Amâk-ı Hayal* (Konya: Oku Yayınları, 1974).
Şeyh Baba Mehmed Süreyya, *Tarikat-ı Aliyye-i Bektâşiyye* (Ankara: TDV Yayınları, 1995).
Cemâleddin b. Hişâm el-Ensârî, *İ'rab Kaidelerinin Beyanı* (Konya: Mikro Yayınları, 1998).

Makale ve Tebliğleri

- "Milli Eğitim Bünyesinde Din Eğitimi Nasıl Verilmelidir?", *Türkiye I. Din Eğitimi Semineri: 23-25 Nisan 1981 Ankara* (Ankara: İlahiyat Vakfı Yayınları, ts.), s. 119-123.
"Türkiye'de Din Eğitiminin Hukuki Dayanakları," *Milli Eğitim ve Din Eğitimi İlmî Seminer Tebliğleri: 9-10 Mayıs 1981 Ankara* (İstanbul 1981), s. 142-152.

- “15. Hicri Asırda Türkiye’de Din Eğitiminin Durumu ve Geleceği Hakkında Düşünceler,” *15. Hicri Asırda İslâm* (Ankara: Yazarlar Birliği Yayınları, 1983), s. 69-76.
- “Hz. Peygamberin Şahsiyetinden Çizgiler,” *Kutlu Doğum Haftası* (Ankara: TDV Yayınları, 1990), s. 35-38.
- “Son İlâhi Kitap Kur’ân-ı Kerîm,” *Gençlik ve Din: TDV Kadın Kolları Konferansı ve Panelleri: 1996-97* (Ankara: TDV Yayınları, 1998), s. 21-32.
- “Atatürk ve Din Eğitimi,” *Gençlik ve Din: TDV Kadın Kolları Konferansı ve Panelleri: 1996-97* (Ankara: TDV Yayınları, 1998), s. 193-204.
- “Şeyhzade Ahmed Ziya Efendi ve Kaside-i Dâliyyesi”, *Selçuk Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi*, IX (1999), s. 81-149.
- “Kesintisiz Eğitim Kavramı ve Uygulama Şekli,” *II. Din Şurası Tebliğ ve Müzakereleri: 23-27 Kasım 1998* (Ankara 2003), II, 515-518.
- “Diyanet İşleri Başkanlığı Eğitim Merkezleri ve Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri”, *II. Din Şurası Tebliğ ve Müzakereleri: 23-27 Kasım 1998* (Ankara 2003), II, 566-571.

Mustafa Uzunpostalcı